

Article Opinió - Maite Salord - “Llei Montoro, una comèdia dramàtica en tres actes i un epíleg”

El 1958, l'escriptor Joan Oliver va escriure *Ball robat*, una comèdia en tres actes i un epíleg que fixa els límits del matrimoni burgès durant el franquisme i en què la frustració, la infelicitat o la hipocresia marquen la vida d'uns personatges que dibuixen la realitat grisa i desencisada de la postguerra. I què hi té a veure aquesta obra teatral amb la *Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local (LRSAL)*, més coneguda com a Llei Montoro, que anuncia el títol d'aquest article, us demanareu. Senzill: repassant la cronologia dels fets, he arribat a la conclusió que tot el que envolta aquesta llei és també una mena de comèdia dramàtica en tres actes i un epíleg en la qual, com en un ball robat, els balladors canvien de parella però el moviment continua sent exactament el mateix.

Acte Primer. El 2011, amb nocturnitat i traïdoria, sense diàleg i sense debat previ entre tots els partits polítics, la parella formada per PP i PSOE va modificar l'article 135 de la Constitució espanyola amb l'objectiu de garantir l'estabilitat financera que reclamava Europa. A la pràctica, volia dir que l'Estat estava obligat a assolir un dèficit quasi zero i que el seu principal deure era pagar el deute públic, encara que açò suposés retallades en l'estat del benestar, com va acabar passant immersos com estàvem en plena crisi econòmica i financera.

Acte Segon. El 2013 s'aprova la *Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local (LRSAL)*, la Llei Montoro, amb l'objectiu de desplegar el modificat article 135 de la Constitució. Tot i que és indubtable que aquesta llei té aspectes positius en parlar de duplicitats en la prestació de serveis, posar especial èmfasi en la lluita contra la corrupció o en marcar-se com objectiu l'eficiència de l'administració, a la pràctica, l'únic que ha fet fins ara ha estat centrar-se en l'estabilitat pressupostària i posar impediments a la inversió o a la contractació de personal per part d'ajuntaments i, en el cas de les Illes, consells insulars.

Així, la Llei Montoro permet compensar el deute global de les administracions públiques a costa dels ajuntaments i part de la comunitat autònoma. O el que és el mateix: qui genera dèficit és el govern central i qui equilibra els nombres per fer-los presentables davant Europa són, sobretot, les entitats locals (ajuntaments i consells) i, en part, les comunitats autònomes. Només cal fer una ràpida ullada a alguna de les darreres dades que s'han publicat: l'administració central té un deute de 1.069.790 milions d'euros, un 87,9% del PIB; les comunitats autònomes, 296.658 milions, un 24,4% del PIB; i les administracions locals 25.979 milions, el 2,1% del PIB!

Acte Tercer. Així les coses, no és d'estranyar que, des del mateix moment de l'aprovació de la Llei Montoro, PSOE i, més tard Podem o Unides Podem, entre altres partits, posessin el crit al cel amb el compromís de derogar-la tan bon punt fossin al govern. Resulta que aquests dos partits governen a Madrid des de gener del 2020 i, per tant, tot feia pensar que el desenllaç de la comèdia dramàtica seria la derogació de la Llei Montoro aprovada pel govern de Mariano Rajoy. Però el teló no s'ha abaixat perquè la llei continua vigent i, per si no fos poc, encara ens han regalat un epíleg vergonyós que ha provocat que el públic s'aixecàs de la butaca indignat.

EPÍLEG. El Govern de PSOE i Unides Podem aprova el reial decret llei 27/2020, del 4 d'agost,

que és un xantatge de manual, per molt que apel·li al caràcter voluntari dels mecanismes financers que regula. La idea és clara: les entitats locals han de permetre a l'Estat disposar dels seus romanents pressupostaris i, a canvi, graciosament, aquest els permetrà emprar una part dels seus propis estalvis, cosa que ara els tenen prohibida per llei. O sigui, l'Estat força les entitats locals a acceptar el mal menor.

Ara sí, es tanca el teló, encara que el ball continua: la parella que el va obrir, PSOE i PP, ha donat pas a la formada per PSOE i Unides Podem però els passos són els mateixos. Un ball robot. Jo no hi hauria pogut trobar un qualificatiu més encertat.